

ЗМІНА ПАРАДИГМАЛЬНИХ ЗАСАД ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ ПРИ ПЕРЕХОДІ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

А.І. ПРОКОПЕНКО

Перехід до кредитно-модульної системи навчання виявив необхідність перегляду парадигмальних засад педагогіки. Сучасна педагогічна наука ґрунтується на кількох основних парадигмах: знаннева, культурологічна, технократична і гуманістична. Знаннева парадигма наголошує на необхідності придбання знань і застосування їх у практичній діяльності. Культурологічна парадигма ґрунтується на двох основних концепціях: аксіологічній і діяльнісній. Аксіологічна концепція вимагає проектувати компоненти педагогічної системи (цілі, педагогічні, принципи, зміст навчання, методи, форми спільної діяльності тощо) як цінності для учня. Діялісна концепція вимагає організації навчання як навчально-творчої діяльності, вибору оптимальних шляхів і способів пізнання об'єктів навколишнього світу. Технократична парадигма в освіті, що виникла у ХХ ст., наголошує на пріоритеті засобів організації діяльності учнів, зокрема технічних. Вказані вище концепції перебільшують значення об'єктивного і суб'єктивного факторів і недооцінюють великої ролі особистісного і людського факторів.

Гуманістична парадигма вимагає переорієнтувати освіту на людину, її потреби, інтереси, здатності до того або іншого виду діяльності. Гуманістична парадигма ґрунтується на кількох підходах, зокрема особистісно-орієнтованому і компетентнісному. Особистісно-орієнтований підхід сприяє підвищенню ролі людського фактору через індивідуалізацію навчання, врахування досвіду учня, його відношення до предмету, що вивчається.

При кредитно-модульній системі навчання особливого значення набуває компетентнісний підхід. Педагогічній науці слід розробити стратегію організації освіти і нові критерії її ефективності. Виявляється необхідність такої організації освітнього середовища, при якому учні могли б орієнтуватися

на вибір оптимальної освітньої траєкторії. Компетентнісний підхід означає для педагогів і учнів поступову переорієнтацію на створення умов для набуття комплексу компетенцій, що сприяють формуванню особистості фахівця, здатного постійно змінюватися, самовдосконалюватися в умовах багатофакторного середовища: соціально-економічного, політичного, інформаційного і комунікаційного,

На нашу думку, компетентність — це інтегративна якість, що виникає як результат інтеграції знань і умінь, а також досвіду, набутих у процесі навчання, виховання, соціалізації особистості і спрямованих на самостійну реалізацію діяльності в нових умовах. Професійну компетентність слід розглядати як складне особистісне утворення, що має ієрархічну природу:

1) на рівні реалізації діяльності — це сукупність функцій, які реалізує фахівець;

2) на рівні суб'єкта діяльності — володіння фахівцем певною кваліфікацією, досвідом;

3) на особистістному рівні — це сукупність індивідуальних якостей фахівця, що надає можливість реалізувати певний вид діяльності.

Таким чином, компетентність — це характеристика особистості, що визначає коло функцій, володіння певним досвідом та індивідуальними якостями, що в сукупності надає можливість реалізувати діяльність.